บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ลักษณะทั่วไปของโรงงานที่ศึกษา

ชื่อโรงงาน 1.บริษัทนอร์ทเท็กซ์ตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ 76 ถนนสันติสุข แขวงศรีวิชัย ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

2.บริษัทเอ็น ที การ์เม้นท์ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 146 ถนนเชียงใหม่-ตอยสะเก็ต หมู่ที่ 3 ตำบลสันทราย อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ทั้ง 2 โรงงานเป็นโรงงานขนาดกลางที่ดำเนินกิจการโดยคนไทย มีผู้ใช้แรงงานประมาณ 200 คน ตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพื่อส่งออกและจำหน่ายภายในประเทศ แบ่งออกเป็นแผนกตัดผ้า เย็บผ้า ปักฉลุ ออกแบบ ซักรีด บรรจุ ตรวจสอบคุณภาพ และจัดเจียน มีระยะเวลาในการทำงานแต่ละวัน 8 ชั่วโมง เริ่มตั้งแต่เวลา 08.00 น.ถึง 17.00 น.สัปดาห์ละ 6 วัน หยุดเฉพาะวันอาทิตย์ ในช่วงที่มีงานมากจะมีการทำงานล่วงเวลาโดยความสมัครใจของผู้ใช้แรงงาน มากกว่าร้อยละ 95 ของผู้ใช้แรงงานเป็นสตรี และได้รับค่าจ้างเป็น 2 ประเภทคือเป็นรายเดือน กับเป็นรายชิ้นตามปริมาณงานที่ทำได้ในแต่ละวัน

การดูแลสุขภาพของผู้ใช้แรงงานทั้ง 2 โรงงานมีตู้ยาสามัญประจำบ้านซึ่งอยู่ในความดูแลของเจ้าหน้าที่แผนกบุคคล เคยมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำโรงงาน ที่ผ่านการอบรมจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งทำหน้าที่จ่ายยาเม็ดคุมกำเนิดและถุงยางอนามัย แต่ไม่ได้ให้สุขศึกษาเพราะไม่มีเวลา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ปัจจุบันอาสาสมัครได้ลาออกไปแล้ว แต่จะมีการคัดเลือกและอบรมใหม่ในปีพ.ศ. 2534 นี้ ส่วนการตรวจสุขภาพประจำปีนั้น บริษัทนอร์ทเท็กซ์ให้ตรวจกับโรงพยาบาลที่บริษัทมีสัญญาผูกพัน แต่บริษัทเอ็น ที การ์เม้นท์มีหน่วยอาชีวอนามัยเคลื่อนที่ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่มาให้บริการปีละ 1 ครั้ง

การรักษาพยาบาล ของบริษัทนอร์ทเท็กซ์เดิมสามารถเบิกได้จำนวนคนละ 1500 บาทต่อปี ถ้าใช้ไม่หมดในปีนั้นสามารถสะสมยอดเงินที่เหลือสมทบกับปีต่อๆไปได้ หรือไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลที่บริษัทท่าสัญญาผูกพันไว้ก็ได้ ส่วนบริษัทเอ็น ที การ์เม้นท์ออกค่ารักษาพยาบาลให้เฉพาะในกรณีเจ็บป่วยในช่วงเวลาที่ทำงานเท่านั้น แต่ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2534 เป็นต้นไปผู้ใช้แรงงานจากทั้ง 2 โรงงานจะได้รับการคุ้มครองด้านการรักษาพยาบาลตามพระราชบัญญัติประกันสังคม

การลาหยุดงานในแต่ละปี ของบริษัทนอร์ทเท็กซ์หยุดได้จำนวน 19 วัน และหยุดพักผ่อนประจำปีได้อีก 6 วัน ลาคลอดบุตรได้ 45 วันโดยได้รับเงินเดือนตามปกติ ส่วนผู้ที่ได้รับค่าแรงเป็นรายชิ้นจะได้รับเงินวันละ 75 บาท ซึ่งผู้ที่ลาหยุดไม่เกินจำนวนที่กำหนดไว้เท่านั้นจึงจะมีสิทธิได้รับเงินโบนัสประจำปี แต่บริษัทเอ็น ที การ์เม้นท์หยุดได้ไม่เกิน 13 วัน ลาหยุดพักผ่อนได้ 3 วัน โดยมีเฉพาะผู้ที่ได้รับเงินเดือนเท่านั้น ที่ได้รับเงินเดือนตามปกติในวันลาที่ไม่เกินจำนวนที่กำหนดไว้

ทั้ง 2 โรงงานมีเสียงตามสายในโรงงาน ซึ่งปกติจะเปิดเพลงให้ฟังวันละ 2 ครั้งคือช่วง 10.00-12.00 น.และ 15.00-17.00 น. มีเฉพาะที่บริษัทเอ็น ที การ์เม้นท์เท่านั้น ที่จะเปิดเทปความรู้ของโครงการอาชีวอนามัยเดือนละ 1 ครั้ง เมื่อจับฉลากเพื่อเลือกสื่อที่จะใช้ในแต่ละโรงงาน ปรากฏว่าบริษัทนอร์ทเท็กซ์ได้วิธีการให้ทันตสุขศึกษาโดยใช้แบบเรียนด้วยตนเอง บริษัทเอ็น ที การ์ เม้นท์ได้วิธีเสียงตามสาย ส่วนกลุ่มตัวอย่างได้รับการสุ่มตัวอย่างอย่าง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ง่าย (simple random sampling) จากกลุ่มประชากรทั้ง 2 โรงงานๆละ 100 คน แต่เนื่องจากผู้ใช้แรงงานมีการเปลี่ยนงาน หรือหยุดงานทำให้เหลือกลุ่มตัวอย่างในบริษัทนอร์ทเท็กซ์ ซึ่งแจกแบบเรียนให้ศึกษาด้วยตนเองจำนวน 96 คน และกลุ่มตัวอย่างในบริษัทเอ็น ที การ์เม้นท์ จำนวน 87 คน ซึ่งมีลักษณะทั่วไปดังนี้ :-

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำแนกตามกลุ่มอายุ

	กลุ่มแบบเรียน		กลุ่มเสียงตามสาย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	11	11.5	31	35.6
20 - 24 ปี	39	40.6	21	24.1
25 - 29 ปี	21	21.9	20	23.0
30 ปีขึ้นไป	25	26.0	15	17.2
รวม	96	100.0	87	100.0
อายุเฉลี่ย $\pm$ SD	25.7 $\pm$ 5.7		23.8 $\pm$ 6.3	

อายุ ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มอยู่ในวัยแรงงาน มีอายุใกล้เคียงกัน กล่าวคือร้อยละ 74 ในกลุ่มแบบเรียน และร้อยละ 82.8 ในกลุ่มเสียงตามสายมีอายุไม่เกิน 29 ปี หรือมีอายุเฉลี่ย 25.7 และ 23.9 ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.7 และ 6.3 ปีตามลำดับ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา

	กลุ่มแบบเรียน		กลุ่มเสียงตามสาย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษาตอนต้น	14	14.6	24	27.6
ประถมศึกษาตอนปลาย	32	33.3	42	48.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	29	30.2	16	18.4
มัธยมศึกษาตอนปลาย	9	9.4	2	2.3
สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	7	7.3	3	3.4
รวม	91	100.0	87	100.0

หมายเหตุ : กลุ่มแบบเรียน 5 คนไม่ระบุระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 ส่วนใหญ่จบการศึกษาไม่เกินระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงร้อยละ 83.3 และ 94.3 ตามลำดับ โดยมีกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 14.6 และ 27.6 ในกลุ่มแบบเรียนและกลุ่มเสียงตามสายตามลำดับที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น และกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลายมีร้อยละ 33.3 และร้อยละ 48.3 ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำแนกตามศาสนา

	กลุ่มแบบเรียน		กลุ่มเสียงตามสาย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ศาสนาพุทธ	93	96.9	87	100.0
ศาสนาคริสต์	3	3.1	0	0
รวม	96	100.0	87	100.0

ศาสนา กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ มีเพียง 3 คนหรือร้อยละ 3.1 ในกลุ่มแบบเรียนด้วยตนเองเท่านั้นที่นับถือศาสนาคริสต์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำแนกตามสถานภาพสมรส

	กลุ่มแบบเรียน		กลุ่มเสียงตามสาย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	39	40.6	54	62.1
แต่งงาน	46	47.9	29	33.3
หม้าย	5	5.2	1	1.1
หย่าร้าง	3	3.1	1	1.1
แยกกันอยู่	3	3.1	2	2.3
รวม	96	100.0	87	100.0

สถานภาพสมรส กลุ่มตัวอย่างที่ยังเป็นโสดในกลุ่มแบบเรียนด้วยตนเองมีจำนวนร้อยละ 40.6 และกลุ่มเสียงตามสายมีร้อยละ 62.1 แต่ที่แต่งงานและอยู่ด้วยกันมีจำนวนร้อยละ 47.9 และ 33.3 ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำแนกตามแผนกที่ทำงาน

	กลุ่มแบบเรียน		กลุ่มเสียงตามสาย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตัดผ้า	9	9.4	0	0
เย็บผ้า	50	52.1	66	75.9
ปักฉลุ	1	1.0	2	2.3
ออกแบบ	3	3.1	2	2.3
ซักรีด	15	15.6	2	2.3
บรรจุ	4	4.2	15	17.2
ตรวจสอบคุณภาพ	11	11.5	1	1.1
รวม	93	100.0	87	100.0

หมายเหตุ : กลุ่มแบบเรียน 3 คนไม่ระบุแผนกที่ทำงาน

แผนกที่ทำงาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทำงานในแผนกเย็บผ้าถึงร้อยละ 52.1 และ 75.9 ในกลุ่มแบบเรียนและกลุ่มเสียงตามสายตามลำดับ รองลงมาคือ แผนกซักรีด แผนกตรวจสอบคุณภาพในกลุ่มแบบเรียนด้วยตนเอง และแผนกบรรจุในกลุ่มเสียงตามสาย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำแนกตามอายุการทำงาน

	กลุ่มแบบเรียน		กลุ่มเสียงตามสาย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ปี	36	37.5	29	33.3
1 ปี	29	30.2	22	25.3
2 ปี	12	12.5	31	35.6
3 ปีขึ้นไป	18	18.7	5	5.7
รวม	95	100.0	87	100.0

หมายเหตุ : กลุ่มแบบเรียน 2 คนไม่ระบุอายุการทำงาน

อายุการทำงาน เนื่องจากทั้ง 2 โรงงานเปิดดำเนินกิจการมาไม่นานนักกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มจึงมีอายุการทำงานไม่เกิน 2 ปีถึงร้อยละ 82.3 และ 94.3 ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำแนกตามชนิดของเงินเดือน

	กลุ่มแบบเรียน		กลุ่มเสียงตามสาย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รายเดือน	63	65.6	21	24.1
รายชิ้น	29	30.2	64	73.6
รายวันหรือทดลองงาน	4	4.1	2	2.3
รวม	96	100.0	87	100.0

ชนิดของเงินเดือน มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มคือกลุ่มแบบเรียนด้วยตนเองส่วนใหญ่คือร้อยละ 65.6 รับค่าจ้างเป็นรายเดือน แต่กลุ่มเสียงตามสายมีเพียงร้อยละ 24.1 เท่านั้นที่รับเงินเดือน แต่ส่วนใหญ่รับเงินค่าจ้างเป็นรายชิ้นหรือตามปริมาณงานที่ทำได้ถึงร้อยละ 73.6 ในขณะที่กลุ่มแบบเรียนด้วยตนเอง มีเพียงร้อยละ 30.2 เท่านั้นที่รับเงินค่าจ้างรายชิ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำแนกตามเงินเดือน

	กลุ่มแบบเรียน		กลุ่มเสียงตามสาย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 1500 บาท	2	2.2	53	62.4
1501-3000 บาท	84	90.3	30	35.2
3001 บาทขึ้นไป	7	7.5	2	2.4
รวม	93	100.0	85	100.0
เงินเดือนเฉลี่ย $\pm$ SD	2509.7 $\pm$ 1434.2		1802.6 $\pm$ 1347.8	

เงินเดือน หรือรายได้ กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มมีรายได้ต่ำกว่าเดือนละ 3000 บาทถึง ร้อยละ 95.5 ในกลุ่มแบบเรียนด้วยตนเอง และ ร้อยละ 97.6 ในกลุ่มเสียงตามสาย แต่กลุ่มแบบเรียนด้วยตนเองมีเพียงร้อยละ 2.2 เท่านั้นที่มีรายได้ไม่เกินเดือนละ 1500 บาท ในขณะที่กลุ่มเสียงตามสายมีจำนวนถึงร้อยละ 62.4 ที่มีรายได้ไม่เกินเดือนละ 1500 บาท

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

อ่วน
617.601
ท362 ท

เลขหมู่
เลขทะเบียน 012352

สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตาราง 9 จำนวน และร้อยละของสื่อที่กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารในชีวิตประจำวัน จำแนกตามลำดับความนิยม

ชนิดของสื่อ	กลุ่มแบบเรียน			กลุ่มเสียงตามสาย		
	ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3	ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3
วิทยุ	13(13.5%)	22(22.9%)	30(31.3%)	24(27.6%)	24(27.6%)	14(16.1%)
หนังสือพิมพ์	26(27.1%)	36(37.5%)	16(16.7%)	8(9.2%)	16(18.4%)	28(32.2%)
โทรทัศน์	53(55.2%)	16(16.7%)	13(13.5%)	52(59.8%)	18(20.7%)	5(5.7%)
เสียงตามสาย	0	0	1(1.0%)	1(1.1%)	2(2.3%)	1(1.1%)
สิ่งพิมพ์อื่นๆ	1(1.0%)	1(1.0%)	9(9.4%)	1(1.1%)	1(1.1%)	7(8.0%)
รวม	93(100.0)	75(100.0)	69(100.0)	86(100.0)	61(100.0)	55(100.0)
ไม่ระบุ	3	11	27	1	26	22

จากตาราง 9 จะเห็นว่าสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารในชีวิตประจำวันแก่กลุ่มตัวอย่างทั้ง2 กลุ่มมากที่สุดคือ โทรทัศน์ ได้รับความนิยมในอันดับ 1 มากถึงร้อยละ 55.2 และ 59.8 ตามลำดับ รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ในกลุ่มแบบเรียนหรือวิทยุในกลุ่มเสียงตามสาย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 10 จำนวน และร้อยละของบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างได้รับความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยจำแนกตามลำดับความนิยม

	กลุ่มแบบเรียน			กลุ่มเสียงตามสาย		
บุคคล	ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3	ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3
พ่อ แม่	9(9.4%)	11(11.5%)	8(8.3%)	7(8.0%)	7(8.0%)	5(5.7%)
ญาติผู้ใหญ่	1(1.0%)	3(3.1%0	2(2.1%)	0	5(5.7%)	4(4.6%)
จนท.สาธารณสุข	41(42.7%)	17(17.7%)	8(8.3%)	65(74.7%)	9(10.3%)	5(5.7%)
แพทย์ พยาบาล	21(21.9%)	16(16.7%)	11(11.5%)	6(6.9%)	20(20.4%)	7(8.0%)
เพื่อน	6(6.3%)	5(5.2%)	11(11.5%)	1(1.1%)	4(4.6%)	12(13.6%)
ผสส. อสม.	3(3.1%)	4(4.2%)	7(7.3%)	2(2.3%)	2(2.3%)	3(3.4%)
ครู อาจารย์	12(12.5%)	5(5.2%)	4(4.2%)	4(4.6%)	3(3.4%)	5(5.7%)
บุคคลอื่นๆ	2(2.1%)	0	0	0	0	0
รวม	95(100.0)	61(100.0)	51(100.0)	85(100.0)	50(100.0)	42(100.0)
ไม่ระบุ	1	35	45	2	37	35

จากตาราง 10 บุคคลที่ให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยแก่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มมากที่สุดคือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขร้อยละ 42.7 และ 74.7 ตามลำดับ รองลงมาคือแพทย์ พยาบาล หรือพ่อ แม่ ซึ่งถ้าหากคิดว่าเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและแพทย์ พยาบาลเป็นบุคลากรสาธารณสุขเหมือนกันแล้ว กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มจะได้รับความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยจากบุคลากรสาธารณสุขถึงร้อยละ 64.6 และ 81.6 ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 11 แสดงร้อยละของสถานที่กลุ่มตัวอย่างไปรับการรักษาเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับเหงือกและฟัน จำแนกตามลำดับความนิยม

	กลุ่มแบบเรียน			กลุ่มเสียงตามสาย		
สถานที่	ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3	ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3
คณะทันตแพทย์	37(38.5%)	8(8.3%)	7(7.3%)	35(40.1%)	3(3.4%)	3(3.4%)
โรงพยาบาล	12(12.5%)	12(12.5%)	6(6.3%)	21(24.1%)	8(9.2%)	5(5.7%)
คลินิคเอกชน	26(27.1%)	9(9.4%)	2(2.1%)	9(10.3%)	6(6.9%)	2(2.3%)
หมอรมควัน	0	0	6(6.3%)	0	1(1.1%)	1(1.1%)
อื่นๆ	4(4.2%)	1(1.0%)	1(1.0%)	1(1.1%)	0	1(1.1%)
รวม	79(100.0)	30(100.0)	22(100.0)	66(100.0)	18(100.0)	12(100.0)
ไม่ระบุ	7	66	74	21	59	75

จากตาราง 11 สถานที่ที่กลุ่มตัวอย่างนิยมไปรับการรักษาเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับเหงือกและฟันมากที่สุดคือ ที่คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คิดร้อยละ 38.5 และ 40.1 ตามลำดับ รองลงมาคือคลินิคเอกชน และโรงพยาบาลในกลุ่มแบบเรียนด้วยตนเองร้อยละ 27.1 และ 12.5 ตามลำดับ ส่วนในกลุ่มเสียงตามสายนั้นอันดับ 2 และ 3 คือ โรงพยาบาลและคลินิคเอกชน ร้อยละ 24.1 และ 10.3 ตามลำดับ ส่วนหมอรมควันได้รับความนิยมน้อยมาก อยู่ในอันดับสุดท้าย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล

จากผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่าสามารถเปรียบเทียบคะแนนความรู้ด้านทันตสุขภาพของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

ตาราง 12 เปรียบเทียบคะแนนความรู้ด้านทันตสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนการให้ทันตสุขศึกษา

กลุ่มที่ศึกษา	จำนวน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	SD	df	t
กลุ่มแบบเรียน	96	22	15.0521	2.560	181	-0.94 NS
กลุ่มเสียงตามสาย	87	22	15.4368	2.956		

NS (not significant at p>0.0)

จากตาราง 12 ผลการศึกษาพบว่า ก่อนที่จะมีการศึกษาวิจัยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีความรู้ด้านทันตสุขภาพไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มแบบเรียนด้วยตนเองทำคะแนนได้ เฉลี่ย $\pm$ SD 15.05 $\pm$ 2.56 และกลุ่มเสียงตามสายทำได้เท่ากับ 15.44 $\pm$ 2.96 ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้ t-test พบว่าความรู้ด้านทันตสุขภาพของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ก่อนการทดลองไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p>0.05)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 13 เปรียบเทียบคะแนนความรู้ด้านทันตสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง หลังการให้ทันตสุขศึกษา

กลุ่มที่ศึกษา	จำนวน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	SD	df	t
กลุ่มแบบเรียน	96	22	17.8125	2.188	181	2.85**
กลุ่มเสียงตามสาย	87	22	16.8391	2.425		

** p<0.01

จากตาราง 13 ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังการให้ทันตสุขศึกษาด้วยวิธีการแจกแบบเรียนให้ศึกษาด้วยตนเองกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ด้านทันตสุขภาพเพิ่มขึ้น โดยสามารถทำแบบทดสอบได้คะแนนเฉลี่ย $\pm$ SD 17.81 $\pm$ 2.22 ในขณะที่กลุ่มที่ให้ทันตสุขศึกษาด้วยวิธีเสียงตามสายมีคะแนนเฉลี่ย $\pm$ SD 16.84 $\pm$ 2.42 ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้ t-test พบว่าคะแนนความรู้ด้านทันตสุขศึกษาของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p<0.01$) นั่นคือภายหลังการให้ทันตสุขศึกษาด้วยการแจกแบบเรียนด้วยตนเองผู้ใช้แรงงานมีความรู้ด้านทันตสุขภาพเพิ่มมากกว่ากลุ่มที่ให้ทันตสุขศึกษาโดยใช้เสียงตามสาย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 14 เปรียบเทียบคะแนนความรู้ด้านทันตสุขภาพของกลุ่มตัวอย่างก่อน และหลังการให้ทันตสุขศึกษาในกลุ่มแบบเรียน

เวลาที่ศึกษา	จำนวน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	SD	df	t
ก่อนให้ทันตสุขศึกษา	96	22	15.0521	2.560		
					95	-12.06***
หลังให้ทันตสุขศึกษา	96	22	17.8125	2.188		

ตาราง 15 เปรียบเทียบคะแนนความรู้ด้านทันตสุขภาพของกลุ่มตัวอย่างก่อน และหลังการให้ทันตสุขศึกษาในกลุ่มเสียงตามสาย

เวลาที่ศึกษา	จำนวน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	SD	df	t
ก่อนให้ทันตสุขศึกษา	87	22	15.4368	2.956		
					86	-9.17***
หลังให้ทันตสุขศึกษา	87	22	16.8391	2.425		

*** p<0.001

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

จากตาราง 14 และ 15 ผลการศึกษาพบว่าเมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนความรู้ด้านทันตสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการให้ทันตสุขศึกษาในแต่ละกลุ่มโดยใช้ Paired t-test พบว่าความรู้ด้านทันตสุขภาพของทั้ง 2 กลุ่มเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.001$)

ตาราง 16 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อสื่อที่ใช้ให้ความรู้ด้านทันตสุขภาพ

	กลุ่มแบบเรียน		กลุ่มเสียงตามสาย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ความชัดเจนของสื่อ				
เห็นด้วย	80	83.3	56	64.4
ไม่เห็นด้วย	1	1.0	26	29.9
ไม่ตอบ	15	15.6	5	5.7
รวม	96	100.0	87	100.0
2. ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย				
เห็นด้วย	79	82.3	73	83.9
ไม่เห็นด้วย	1	1.0	10	11.5
ไม่ตอบ	16	16.7	4	4.6
รวม	96	100.0	87	100.0

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 8 (ต่อ)

	กลุ่มแบบเรียน		กลุ่มเสียงตามสาย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3. เนื้อหาน่าสนใจ				
เห็นด้วย	80	83.3	86	98.9
ไม่เห็นด้วย	0	0.0	1	1.0
ไม่ตอบ	16	16.7	0	0.0
รวม	96	100.0	87	100.0
4. ความชอบสื่อ				
เห็นด้วย	80	83.3	75	86.2
ไม่เห็นด้วย	0	0.0	9	10.3
ไม่ตอบ	15	16.7	3	3.4
รวม	96	100.0	87	100.0
5. การได้รับความรู้จากสื่อ				
เห็นด้วย	78	81.3	78	89.7
ไม่เห็นด้วย	0	0.0	6	6.9
ไม่ตอบ	18	18.8	3	3.4
รวม	96	100.0	87	100.0

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

จากตาราง 16 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 80 เห็นด้วยว่าการให้ทันตสุขศึกษาใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เนื้อหาน่าสนใจ ชอบสื่อที่ใช้ และได้รับความรู้จากสื่อ ส่วนความชัดเจนของสื่อมากกว่าร้อยละ 80 ของกลุ่มแบบเรียนเห็นด้วย แต่กลุ่มเสียงตามสายเห็นด้วยเพียงร้อยละ 64.4 เท่านั้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 17 จำนวนและร้อยละของคำตอบจากการทดสอบความรู้ด้านทันตสุขภาพ ก่อน และหลังการให้ทันตสุขศึกษาในแต่ละกลุ่ม

ข้อความ	กลุ่มแบบเรียน		กลุ่มเสียงตามสาย	
	ก่อน จำนวน(%)	หลัง จำนวน(%)	ก่อน จำนวน(%)	หลัง จำนวน(%)
1.ฟันผุเกิดจากละไร				
1.แมงกินฟัน	28(29.2)	7(7.3)	18(20.9)	13(15.1)
2.หินปูนหรือหินน้ำลาย	10(10.4)	4(4.2)	11(12.8)	6(7.0)
3.เชื้อโรคในช่องปากเปลี่ยนน้ำตาลให้เป็นกรดทำลายฟัน	58(60.4)	85(88.5)	57(66.3)	67(77.9)
2.อาหารที่ทำให้ฟันผุคืออะไร				
1.ฝรั่งสด	0	0	2(2.3)	1(1.2)
2.ผักกาดดอง	6(6.2)	1(1.0)	3(3.5)	3(3.5)
3.ขนุนกวน	90(93.8)	95(99.0)	81(94.2)	82(95.3)
3.ฟันผุมีลักษณะอย่างไร				
1.มีหินปูนหรือหินน้ำลาย	2(2.1)	2(2.1)	0	0
2.เป็นร่องหรือหลุมสีดำ	83(86.5)	88(91.7)	81(93.1)	79(90.8)
3.เป็นร่องเล็กๆสีเหมือนฟันบนด้านที่ใช้บดเคี้ยว	11(11.5)	6(6.3)	6(6.9)	8(9.2)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อความ	กลุ่มแบบเรียน		กลุ่มเสียงตามสาย	
	ก่อน จำนวน(%)	หลัง จำนวน(%)	ก่อน จำนวน(%)	หลัง จำนวน(%)
4.ข้อความใดกล่าวถูกต้องที่สุด				
1.เชื้อโรคในช่องปากทำให้ฟันสึก	22(22.9)	16(16.7)	22(25.6)	13(15.1)
2.เชื้อโรคในช่องปากเปลี่ยนเนื้อให้เป็นกรด	11(11.5)	16(16.7)	14(16.3)	10(11.6)
3.เชื้อโรคในช่องปากมีขนาดเล็ก				
มากจนมองด้วยตาเปล่าไม่เห็น	63(65.6)	64(66.7)	50(57.5)	63(73.3)
5.เหงือกอักเสบมีสีอะไร				
1.สีชมพู	2(2.1)	2(2.1)	1(1.1)	0
2.สีแดง	72(75.0)	81(44.4)	71(81.6)	71(81.6)
3.สีดำในคนผิวคล้ำ	22(22.9)	13(13.5)	15(17.2)	16(18.4)
6.วิธีป้องกันโรคในช่องปากที่ได้ผลดีที่สุดคือวิธีใด				
1.บ้วนปากด้วยน้ำยาบ้วนปาก				
เพื่อฆ่าเชื้อโรคทุกวัน	12(12.5)	5(5.2)	7(8.0)	6(6.9)
2.แปรงฟันเพื่อขจัดแผ่นคราบฟัน				
หลังอาหารและก่อนนอนทุกวัน	82(85.4)	90(93.8)	78(89.7)	78(89.7)
3.ผู้ใหญ่รับประทานอาหารที่เสริมสร้าง				
ความแข็งแรงของเหงือกและฟัน	2(2.1)	1(1.0)	2(2.3)	3(3.4)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อความ	กลุ่มแบบเรียน		กลุ่มเสียงตามสาย	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)
7.ข้อความใดถูกต้องที่สุด				
1.เมื่ออายุมากขึ้นฟันจะหลุดไปเอง	42(43.8)	16(16.8)	39(44.8)	30(34.5)
2.หินปูนหรือหินน้ำลายทำให้เหงือกอักเสบ	45(46.9)	78(82.1)	43(49.4)	51(58.6)
3.ควรรอให้เกิดอาการปวดฟันก่อน จึงไปหาทันตแพทย์	9(9.4)	1(1.0)	5(5.7)	6(6.9)
8.ฟันปกติจะมีลักษณะอย่างไร				
1.ส่วนรากฟันฝังในกระดูก	50(53.2)	64(66.7)	38(44.7)	45(52.3)
2.เมื่ออายุมากขึ้นฟันจะมีขนาดยาวขึ้น	16(17.0)	6(6.2)	20(23.5)	15(17.4)
3.มีแอ่งหรือหลุมบริเวณคอฟันหรือขอบเหงือก	28(29.8)	26(27.1)	27(31.8)	26(30.2)
9.ข้อความใดถูกต้องที่สุด				
1.โรคฟันผุเป็นโรคที่ป้องกันได้	50(52.1)	62(64.6)	43(49.4)	59(67.8)
2.โรคฟันผุเป็นโรคที่ไม่มีทางรักษา	1(1.0)	1(1.0)	2(2.3)	1(1.1)
3.ถ้าเราแปรงฟันให้สะอาดจะไม่มีเชื้อโรคในช่องปาก	45(46.9)	32(33.3)	42(48.3)	27(31.0)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อความ	กลุ่มแบบเรียน		กลุ่มเสียงตามสาย	
	ก่อน จำนวน(%)	หลัง จำนวน(%)	ก่อน จำนวน(%)	หลัง จำนวน(%)
10.แปรงสีฟันที่ดีต้องมีลักษณะอย่างไร				
1.ปลายขนแปรงแหลม	3(3.1)	2(2.1)	2(2.4)	1(1.1)
2.ด้ามแปรงโค้งพอดีกับมุมปาก	30(31.3)	13(13.5)	27(31.7)	21(24.1)
3.ขนาดพอเหมาะกับช่องปาก	63(65.6)	81(84.4)	56(65.9)	65(74.7)
11.ข้อความใดถูกต้องที่สุด				
1.ถ้าแปรงฟันทุกวันฟันจะไม่ผุเลย	38(39.6)	23(24.0)	41(47.7)	40(46.5)
2.การแปรงฟันผิดวิธีทำให้คอฟันสึก	43(44.8)	62(64.6)	30(34.9)	38(44.2)
3.ควรแปรงฟันเฉพาะตอนเช้าและเย็นเท่านั้น	15(15.6)	11(11.5)	15(17.4)	8(9.3)
12.วิธีการแปรงฟันที่ถูกต้องคือ				
1.ถูไปถูมาตามขวาง	8(8.3)	1(1.0)	3(3.5)	3(3.5)
2.ฟันแปรงปัดลงล่าง	84(87.5)	88(91.7)	79(92.9)	80(93.0)
3.วางแปรงบริเวณรากฟัน	4(4.2)	7(7.3)	3(3.5)	3(3.5)
13.ถ้าฟันน้ำนมถูกถอนไปก่อนที่ฟันแท้จะขึ้นนานๆจะทำให้เกิด				
1.ฟันแท้ขึ้นเก	15(15.6)	22(22.9)	11(13.1)	13(15.1)
2.เด็กเคี้ยวอาหารได้ไม่ดี	7(7.3)	8(8.3)	7(8.3)	2(2.3)
3.เกิดได้ทั้งสองอย่าง	74(77.1)	66(68.8)	66(78.6)	71(82.6)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อความ	กลุ่มแบบเรียน		กลุ่มเสียงตามสาย	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)
14.การดูแลฟันน้ำนมในเด็กที่ฟันน้ำนมเพิ่งขึ้นคือ				
1.ให้เด็กหัดแปรงฟันเอง	32(33.3)	6(6.2)	25(29.8)	23(26.4)
2.ให้เด็กดูดนมเป็นเวลา	7(7.3)	0	7(8.3)	3(3.4)
3.ใช้ผ้าสะอาดพันนิ้วแล้วเช็ดที่ฟันให้เด็ก	57(59.4)	90(93.8)	52(61.9)	61(70.1)
15.ถ้าเด็กไม่ยอมแปรงฟันพ่อแม่จะต้องทำอย่างไร				
1.ชวนลูกแปรงฟันพร้อมกับพ่อแม่	42(43.8)	63(65.6)	35(40.2)	37(42.5)
2.ขู่ว่าถ้าไม่ยอมแปรงฟันจะพาไปให้หมอถอนฟัน	12(12.5)	1(1.0)	4(4.6)	2(2.3)
3.ใช้ทั้งสองวิธีร่วมกัน	42(43.8)	32(33.3)	48(55.2)	48(55.2)
16.อาหารที่มีประโยชน์และไม่ทำให้ฟันผุ ซึ่งเราควรให้เด็กรับประทานคืออะไร				
1.มันแกว	77(88.0)	93(96.9)	74(87.1)	78(90.7)
2.ไอศกรีม	5(5.3)	0	2(2.4)	2(2.3)
3.น้ำลำไย	13(13.7)	3(3.1)	9(10.6)	6(7.0)
17.โรคในช่องปากที่พบบ่อยในเด็กที่มีฟันน้ำนมคือโรคอะไร				
1.ฟันผุ	75(78.1)	80(83.3)	77(88.5)	78(89.7)
2.ร่ามะนาด	8(8.3)	3(3.1)	6(6.9)	6(6.9)
3.ฟันตกกระ	13(13.5)	13(13.5)	4(4.6)	3(3.4)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อความ	กลุ่มแบบเรียน		กลุ่มเสียงตามสาย	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)	จำนวน(%)
18.ข้อความที่ถูกต้องที่สุดคือ				
1.ควรพาเด็กไปอุดฟันเมื่อมีอาการปวด	12(12.5)	2(2.1)	12(13.8)	4(4.6)
2.ฟันลูกจะดีแน่ ถ้าพ่อแม่ดูแลตลอดเวลา	76(79.2)	89(92.7)	61(70.1)	72(82.8)
3.การมีเลือดออกจากเหงือกเล็กน้อยเวลาแปรงฟันเป็นอาการปกติ	8(8.3)	5(5.2)	14(16.1)	11(12.6)
19.อุปกรณ์ที่สำคัญที่สุดในการตรวจฟันด้วยตนเองคืออะไร				
1.ไฟฉาย	14(14.6)	4(4.2)	11(12.6)	6(6.9)
2.กระจกเงา	78(81.3)	91(94.8)	75(86.2)	80(92.0)
3.ที่เขี่ยหารูฟู	4(4.2)	1(1.0)	1(1.1)	1(1.1)
20.การตรวจฟันด้วยตนเองต้องทำอย่างไร จึงจะเห็นด้านนอกหรือด้านที่ติดกระพุ้งแก้มชัด				
1.ใช้นิ้วดึงมุมปาก	43(45.8)	76(80.9)	49(57.0)	61(70.1)
2.ก้มหน้า อ้าปาก	8(8.5)	8(8.5)	8(9.3)	10(11.5)
3.เงยหน้า อ้าปาก	43(45.8)	10(10.6)	29(33.7)	16(18.4)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อความ	กลุ่มแบบเรียน		กลุ่มเสียงตามสาย	
	ก่อน จำนวน(%)	หลัง จำนวน(%)	ก่อน จำนวน(%)	หลัง จำนวน(%)
21.การตรวจฟันด้วยตนเองต้องทำอย่างไร จึงจะเห็นด้านในฟันบนชัด				
1.ใช้นิ้วดึงมุมปาก	23(26.0)	6(6.3)	10(11.8)	3(3.4)
2.ก้มหน้า อ้าปาก	12(12.5)	6(6.3)	6(7.0)	12(13.8)
3.เงยหน้า อ้าปาก	59(61.5)	84(87.5)	69(81.2)	72(82.8)
22.ข้อความที่ถูกต้องที่สุดคือ				
1.การแปรงฟันที่ถูกวิธีต้องไม่หมุนข้อมือ	10(10.6)	8(8.3)	7(8.1)	5(5.8)
2.ถ้าเราใช้ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ฟันจะไม่ผุเลย	13(13.8)	21(21.9)	13(15.1)	15(17.4)
3.ฟันสามารถอยู่กับเราได้ตลอดชีวิตถ้าเราดูแลรักษาดี	71(75.5)	67(69.8)	66(76.7)	66(76.7)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

เมื่อนำผลการทำแบบทดสอบมาวิเคราะห์รายข้อพบว่า

ก่อนการทดลองกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มมีเพียงร้อยละ 60.4 และ 66.3 ในกลุ่มแบบเรียนและกลุ่มเสียงตามสายตามลำดับเท่านั้นที่ทราบว่า เชื้อโรคในช่องปากเปลี่ยนน้ำตาลให้เป็นกรดทำลายฟัน แต่ภายหลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มมีความรู้ถึงสาเหตุของฟันผุเพิ่มเป็นร้อยละ 88.55 และ 77.9 ตามลำดับ

ส่วนอาหารที่ทำให้ฟันผุนั้นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 ทราบดีอยู่แล้วว่าพุทรากวนทำให้ฟันผุถึงร้อยละ 93.8 และ 94.2 ซึ่งภายหลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 99.0 และ 95.3 มีความรู้ในเรื่องนี้

ลักษณะของฟันผุก็เช่นเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มทราบว่าเป็นร่องหรือหลุมสีดำ ถึงร้อยละ 86.5 และ 93.1 ส่วนภายหลังการทดลอง กลุ่มแบบเรียนเพิ่มเป็นร้อยละ 91.7 แต่กลุ่มเสียงตามสายลดลงเล็กน้อยเป็นร้อยละ 90.8

ความรู้เกี่ยวกับโรคในช่องปาก ก่อนการทดลองกลุ่มแบบเรียนด้วยตนเองทราบว่าเชื้อโรคในช่องปากมีขนาดเล็กมากจนมองด้วยตาเปล่าไม่เห็น ร้อยละ 65.6 และเพิ่มขึ้นเล็กน้อยภายหลังการทดลองเป็น ร้อยละ 66.7 แต่กลุ่มเสียงตามสายมีความรู้ในเรื่องนี้เพิ่มจากร้อยละ 57.5 เป็นร้อยละ 73.3

สีของเหงือกอักเสบ กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มทราบว่ามีสีแดง ร้อยละ 75.0 และ 81.6 และภายหลังการทดลองกลุ่มแบบเรียนด้วยตนเองมีความรู้เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 84.4 ส่วนกลุ่มเสียงตามสายคงมีความรู้ในเรื่องนี้จำนวนร้อยละ 81.6 เท่าเดิม

วิธีการป้องกันโรคในช่องปากที่ได้ผลดีที่สุด กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 ทราบว่าคือการแปรงฟันเพื่อขจัดแผ่นคราบฟันหลังอาหารและก่อนนอนทุกวัน ถึงร้อยละ 85.4 และ 89.7 และภายหลังการทดลองกลุ่มแบบเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

เป็น ร้อยละ 93.8 แต่กลุ่มเสียงตามสายคงมีความรู้ในเรื่องนี้เท่าเดิมคือ ร้อยละ 89.7

ความรู้ในเรื่องหินปูนหรือหินน้ำลาย ทำให้เหงือกอักเสบของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มมีค่อนข้างน้อยคือมีเพียงร้อยละ 46.9 และ 49.8 ก่อนการทดลอง และหลังการทดลองเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 82.1 และ 58.6 ตามลำดับ โดยก่อนการทดลองมีกลุ่มตัวอย่างถึง ร้อยละ 43.8 และ 44.8 ที่เข้าใจว่าเมื่ออายุมากขึ้นฟันจะหลุดไปเอง แต่หลังการทดลองลดลงเหลือเพียงร้อยละ 16.7 และ 34.5 ตามลำดับ

ความรู้ของกลุ่มตัวอย่างเรื่อง ฟันปกติจะมีส่วนของรากฟันฝังในกระดูก มีเพียงร้อยละ 53.2 และ 44.7 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 66.7 และ52.3 ตามลำดับ

เช่นเดียวกับความรู้ว่าโรคฟันผุเป็นโรคที่ป้องกันได้ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 มีเพียงร้อยละ 52.1 และ 49.4 ก่อนการทดลอง และหลังการทดลองเพิ่มเป็นร้อยละ 66.4 และ 67.8 ตามลำดับ โดยที่ก่อนการทดลองมีกลุ่มตัวอย่างถึง ร้อยละ 46.9 และ 48.3 ที่เข้าใจว่า ถ้าเราแปรงฟันให้สะอาดจะไม่มีเชื้อโรคในช่องปาก แต่หลังการทดลองมีจำนวนลดลงเหลือ ร้อยละ 33.3 และ 31.0 ตามลำดับ

ลักษณะของแปรงสีฟันที่ดีต้องมีขนาดพอเหมาะกับช่องปาก มีกลุ่มตัวอย่างทราบในเรื่องนี้ก่อนการทดลอง ร้อยละ 65.5 และ 65.9 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 84.4 และ 74.4 ตามลำดับ

ในเรื่องของการแปรงฟัน ก่อนการทดลองกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 เข้าใจว่าการแปรงฟันที่ผิดวิธีจะทำให้คอฟันสึก ร้อยละ 44.8 และ 34.9 และภายหลังการทดลอง กลุ่มแบบเรียนมีความรู้เพิ่มเป็นร้อยละ 64.6 และกลุ่มเสียงตามสายมีความรู้ในเรื่องนี้เพิ่มเป็นร้อยละ 44.2 โดยกลุ่มตัวอย่างมีความ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

เชื่อว่า ถ้าแปรงฟันทุกวันจะไม่ผุเลยถึง ร้อยละ 39.6 และ 47.7 ตามลำดับ และภายหลังการทดลองลดลงเหลือร้อยละ 24.0 และ 46.5 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มจำนวนถึงร้อยละ 87.5 และ 92.9 ทราบถึงวิธีการแปรงฟันที่ถูกต้องก่อนการทดลอง และภายหลังการทดลองมีจำนวนเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็นร้อยละ 91.7 และ 93.0 หลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 ทราบว่า ถ้าฟันน้ำนมถูกถอนไปก่อนที่ฟันแท้จะขึ้นนานๆจะทำให้ฟันแท้ซ้อนเก และเด็กจะเคี้ยวอาหารได้ไม่ดีด้วย ก่อนการทดลองกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในเรื่องนี้ ร้อยละ 77.1 และ 78.6 แต่หลังการทดลองกลุ่มแบบเรียนลดลงเหลือร้อยละ 68.8 แต่กลุ่มเสียงตามสายเพิ่มเป็นร้อยละ 82.6

การดูแลฟันน้ำนมในเด็กที่ฟันน้ำนมเริ่มขึ้น ก่อนการทดลองมีเพียงร้อยละ 59.4 และ 61.9 เท่านั้นที่ทราบว่า ควรใช้ผ้าสะอาดเช็ดที่ฟันให้เด็ก แต่หลังการทดลองเพิ่มเป็น ร้อยละ 93.8 และ 70.1 ตามลำดับ ถ้าเด็กไม่ยอมแปรงฟัน พ่อ แม่จะต้องชักชวนให้ลูกแปรงฟันพร้อมพ่อ แม่ โดยไม่มีการขู่เด็ก ก่อนการทดลองกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในเรื่องนี้ ร้อยละ 43.8 และ 40.2 และเพิ่มเป็นร้อยละ 65.6 และ 42.5 ภายหลังการทดลอง โดยก่อนการทดลองที่มีกลุ่มตัวอย่างถึงร้อยละ 43.8 และ 55.2 ที่เข้าใจว่าควรจะใช้การขู่เด็กร่วมไปด้วย

กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 ทราบดีว่าอาหารที่มีประโยชน์ และไม่ทำให้ฟันผุคือ มันแกวถึงร้อยละ 81.0 และ 87.1 ก่อนการทดลอง และเพิ่มเป็น ร้อยละ 96.9 และ 90.7 ภายหลังการทดลอง

ส่วนโรคในช่องปากที่พบบ่อย ในเด็กที่มีฟันน้ำนมคือ โรคฟันผุ กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ในเรื่องนี้ ร้อยละ 78.1 และ 88.5 ก่อนการทดลอง และเพิ่มเป็นร้อยละ 83.3 และ 89.7 หลังการทดลอง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ในเรื่องความเชื่อที่ว่า ฟันลูกจะดีแน่ ถ้าพ่อแม่ดูแลตลอดเวลาของกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลองมีร้อยละ 79.2 และ 70.1 และเพิ่มเป็นร้อยละ92.7 และ 82.8 ภายหลังการทดลอง

อุปกรณ์สำคัญในการตรวจฟันด้วยตนเองคือกระจกเงา มีกลุ่มตัวอย่างทราบเรื่องนี้ ร้อยละ 81.3 และ 86.2 ก่อนการทดลอง และเพิ่มเป็นร้อยละ 94.8 และ 92.0 ภายหลังการทดลอง

ความรู้เรื่องการตรวจฟันด้วยตนเอง ต้องใช้นิ้วดึงมุมปากจึงจะเห็นฟันบริเวณด้านนอก หรือด้านที่ติดกระพุ้งแก้มชัด ของกลุ่มตัวอย่างมี ร้อยละ 45.8 และ 57.0 ก่อนการทดลอง และเพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 80.9 และ 70.1 หลังการทดลอง

ส่วนการตรวจฟันด้วยตนเองด้านในฟันบนต้องเงยหน้า อ้าปากกลุ่มตัวอย่างมีความรู้เพิ่มจาก ร้อยละ 61.5 และ 81.2 เป็นร้อยละ 87.5 และ 82.8 หลังการทดลองความเชื่อที่ว่า ฟันสามารถอยู่กับคนเราได้ตลอดชีวิตถ้าเราดูแลรักษาดี ของกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลองมีร้อยละ 75.5 และ 76.7 และลดลงภายหลังการทดลองในกลุ่มแบบเรียนเหลือร้อยละ 69.8 และเท่าเดิมคือร้อยละ 76.7 ในกลุ่มเสียงตามสาย โดยยังมีความเชื่อผิด ๆ ว่า ถ้าใช้ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ ฟันจะไม่ผุเลย เพิ่มจากร้อยละ 13.8 และ 15.1 เป็นร้อยละ 21.9 และ 17.4 ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved